

HỌC VIỆN CHÍNH TRỊ QUỐC GIA HỒ CHÍ MINH

TRẦN NGỌC NHIỀU

GIÁO DỤC LÝ LUẬN CHÍNH TRỊ
CHO ĐỘI NGŨ CÁN BỘ CHỦ CHỐT CẤP CƠ SỞ
Ở TỈNH QUẢNG NAM HIỆN NAY THEO
TƯ TƯỞNG HỒ CHÍ MINH

TÓM TẮT LUẬN ÁN TIẾN SĨ

NGÀNH: HỒ CHÍ MINH HỌC

Mã số: 931 02 04

HÀ NỘI - 2024

**Công trình được hoàn thành tại
Học viện Chính trị quốc gia Hồ Chí Minh**

Người hướng dẫn khoa học: PGS,TS. Trần Minh Trường

Phản biện 1:

.....

Phản biện 2:

.....

Phản biện 3:

.....

**Luận án sẽ được bảo vệ trước Hội đồng chấm luận án cấp học viện
họp tại Học viện Chính trị quốc gia Hồ Chí Minh**

Vào hồi giờ..... ngày..... tháng..... năm 2024

**Có thể tìm hiểu luận án tại: Thư viện Quốc gia
và Thư viện Học viện Chính trị quốc gia Hồ Chí Minh**

MỞ ĐẦU

1. Tính cấp thiết của đề tài

Sinh thời, Hồ Chí Minh luôn coi giáo dục lý luận chính trị là nhiệm vụ quan trọng hàng đầu trong công tác xây dựng Đảng, xây dựng đội ngũ cán bộ cách mạng. Người khẳng định: “học tập chủ nghĩa, dùi mài tư tưởng, nâng cao lý luận,... là những việc cần kíp của Đảng” nhằm xây dựng thế giới quan, phương pháp luận khoa học, nhân sinh quan cộng sản và trang bị vũ khí sắc bén để cán bộ, đảng viên chiến đấu giành thắng lợi trong sự nghiệp cách mạng. Tư tưởng Hồ Chí Minh về giáo dục lý luận chính trị có nội dung toàn diện, sâu sắc, vẫn còn nguyên giá trị lý luận và thực tiễn, có ý nghĩa đặc biệt quan trọng đối với công tác xây dựng Đảng, xây dựng đội ngũ cán bộ (nhất là đội ngũ cán bộ chủ chốt), nhằm đáp ứng yêu cầu, nhiệm vụ trong tình hình hiện nay.

Đội ngũ cán bộ chủ chốt cấp cơ sở là lực lượng nòng cốt trong hệ thống chính trị cơ sở ở xã, phường, thị trấn, đảm trách vai trò trực tiếp lãnh đạo, chỉ đạo tổ chức triển khai thực hiện chủ trương, đường lối của Đảng, chính sách, pháp luật của Nhà nước ở cơ sở. Phẩm chất, năng lực của đội ngũ này ảnh hưởng trực tiếp đến chất lượng, hiệu quả tổ chức thực hiện chính sách ở cơ sở. Do đó, phải tăng cường đào tạo, bồi dưỡng toàn diện cho đội ngũ cán bộ chủ chốt cấp cơ sở, nhất là đào tạo lý luận chính trị, đáp ứng yêu cầu nhiệm vụ được giao. Giáo dục lý luận chính trị cho đội ngũ cán bộ chủ chốt cấp cơ sở có vai trò đặc biệt quan trọng, trực tiếp bồi dưỡng, hoàn thiện phẩm chất nhân cách của người cán bộ chủ chốt cấp cơ sở, nâng cao chất lượng, hiệu quả thực hiện nhiệm vụ được giao của đội ngũ này, qua đó góp phần xây dựng hệ thống chính trị cơ sở trong sạch vững mạnh, hoạt động có chất lượng và hiệu quả cao.

Vận dụng tư tưởng Hồ Chí Minh vào thực tiễn giáo dục lý luận chính trị cho đội ngũ cán bộ chủ chốt cấp cơ sở ở tỉnh Quảng Nam thời gian qua đã đạt được nhiều kết quả quan trọng. Nội dung chương trình đào tạo, bồi dưỡng được đổi mới; hình thức, phương pháp đào tạo, bồi dưỡng lý luận chính trị đa dạng, phù hợp với đối tượng; trình độ, năng lực của đội ngũ cán bộ, giảng viên được nâng lên, trực tiếp góp phần nâng cao phẩm chất, năng lực của đội ngũ cán bộ, nhất là cán bộ chủ chốt cấp cơ sở, đóng góp quan trọng vào chất lượng, hiệu quả hoạt động của hệ thống chính trị cơ sở và phát triển kinh tế - xã hội của địa phương.

Tuy nhiên, bên cạnh những kết quả đạt được, công tác giáo dục lý luận chính trị cho đội ngũ cán bộ chủ chốt cấp cơ sở vẫn tồn tại những vấn đề bất cập, hạn chế. Một số chủ thể giáo dục lý luận chính trị có nhận thức chưa đầy đủ, sâu sắc, chưa phát huy cao vai trò trách nhiệm trong tổ chức giáo dục lý luận chính trị cho đội ngũ cán bộ chủ chốt cấp cơ sở. Đổi mới nội dung, chương trình, hình thức, phương pháp đào tạo, bồi dưỡng lý luận chính trị còn chậm, chưa đáp ứng tốt mục tiêu, yêu cầu. Còn có một bộ phận cán bộ, đảng viên nhận thức chưa thấu đáo về tầm quan trọng của công tác giáo dục lý luận chính trị, có hiện tượng “lười học tập” lý luận chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh; chưa nghiêm túc trong nghiên cứu lý luận và liên hệ thực tiễn, vận dụng thiếu linh hoạt, sáng tạo đường lối, nghị quyết của Đảng, chính

sách, pháp luật của Nhà nước vào thực tiễn, làm ảnh hưởng đến chất lượng, hiệu quả phát triển kinh tế - xã hội ở địa phương. Điều đó đã làm cho một bộ phận cán bộ phai nhạt lý tưởng, suy thoái tư tưởng chính trị, đạo đức, lối sống, có biểu hiện “tự diễn biến”, “tự chuyển hoá”; năng lực “chỉ đạo và tổ chức thực hiện vẫn là khâu yếu, chậm được khắc phục; năng lực cụ thể hoá, thể chế hoá chủ trương, nghị quyết còn hạn chế, năng lực tổ chức thực hiện của cán bộ chưa đáp ứng được yêu cầu, nhiệm vụ, làm cho pháp luật, nghị quyết chậm được thực hiện và hiệu quả thấp”.

Hiện nay, tình hình thế giới, khu vực tiếp tục diễn biến phức tạp, khó dự báo, tình hình trong nước và địa phương nhất là ở cơ sở bên cạnh những thuận lợi cũng đứng trước nhiều khó khăn, thách thức. Nhiều nhiệm vụ mới, khó đặt ra đòi hỏi đội ngũ cán bộ chủ chốt cấp cơ sở phải có đủ phẩm chất, năng lực và uy tín để lãnh đạo, chỉ đạo giải quyết. Trước yêu cầu, nhiệm vụ trong tình hình mới, Nghị quyết Đại hội Đảng bộ tỉnh Quảng Nam lần thứ XXII nhiệm kỳ 2020 - 2025 đã xác định: “Đổi mới nội dung, hình thức, phương pháp, nâng cao chất lượng, hiệu quả công tác tuyên truyền, quán triệt, học tập, triển khai thực hiện các chủ trương của Đảng, chính sách, pháp luật của Nhà nước,... Tiếp tục thực hiện có hiệu quả công tác xây dựng, chỉnh đốn Đảng gắn với đẩy mạnh học tập và làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh”. Điều đó đặt ra yêu cầu ngày càng cao đối với đổi mới công tác đào tạo, bồi dưỡng nâng cao trình độ cho đội ngũ cán bộ nói chung, đặc biệt là giáo dục lý luận chính trị cho đội ngũ cán bộ chủ chốt cấp cơ sở (ở tỉnh Quảng Nam) nói riêng.

Từ những lý do trên, Nghiên cứu sinh chọn đề tài “***Giáo dục lý luận chính trị cho đội ngũ cán bộ chủ chốt cấp cơ sở ở tỉnh Quảng Nam hiện nay theo tư tưởng Hồ Chí Minh***” làm luận án tiến sĩ, ngành Hồ Chí Minh học.

2. Mục đích và nhiệm vụ

2.1. Mục đích

Nghiên cứu toàn diện và hệ thống tư tưởng Hồ Chí Minh về giáo dục lý luận chính trị; thực trạng giáo dục lý luận chính trị cho đội ngũ cán bộ chủ chốt cấp cơ sở ở Quảng Nam hiện nay; đề xuất phương hướng, giải pháp giáo dục lý luận chính trị cho đội ngũ cán bộ chủ chốt cấp cơ sở ở tỉnh Quảng Nam theo tư tưởng Hồ Chí Minh (đến năm 2030, tầm nhìn 2045).

2.2. Nhiệm vụ

- Tổng quan tình hình nghiên cứu liên quan đến đề tài luận án;
- Hệ thống hóa và phân tích những nội dung cơ bản trong tư tưởng Hồ Chí Minh về giáo dục lý luận chính trị;
- Đánh giá thực trạng giáo dục lý luận chính trị cho đội ngũ cán bộ chủ chốt cấp cơ sở ở tỉnh Quảng Nam (nhìn từ tư tưởng Hồ Chí Minh);
- Dự báo những yếu tố tác động, đề xuất phương hướng và một số giải pháp giáo dục lý luận chính trị cho đội ngũ cán bộ chủ chốt cấp cơ sở ở tỉnh Quảng Nam theo tư tưởng Hồ Chí Minh (đến năm 2030, tầm nhìn 2045).

3. Đối tượng và phạm vi nghiên cứu

3.1. Đối tượng nghiên cứu

Giáo dục lý luận chính trị cho đội ngũ cán bộ chủ chốt cấp cơ sở ở tỉnh Quảng Nam hiện nay theo tư tưởng Hồ Chí Minh.

3.2. Phạm vi nghiên cứu

- Về nội dung: Nghiên cứu tư tưởng của Hồ Chí Minh về giáo dục lý luận chính trị và đào tạo Trung cấp, Cao cấp lý luận chính trị cho đội ngũ cán bộ chủ chốt cấp cơ sở.

- Về không gian: Trên địa bàn các xã, phường, thị trấn ở tỉnh Quảng Nam.

- Về thời gian: Từ năm 2018 đến năm 2023 (từ khi Ban Bí thư Trung ương Đảng ban hành Chỉ thị số 23-CT/TW ngày 9/2/2018 “về tiếp tục đổi mới, nâng cao chất lượng, hiệu quả học tập, nghiên cứu, vận dụng và phát triển chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh trong tình hình mới”).

4. Cơ sở lý luận và phương pháp nghiên cứu

4.1. Cơ sở lý luận

Luận án được thực hiện trên cơ sở thế giới quan, phương pháp luận của chủ nghĩa Mác-Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh, quan điểm, chủ trương của Đảng, chính sách của Nhà nước ta về giáo dục lý luận chính trị và giáo dục lý luận chính trị cho đội ngũ cán bộ.

4.2. Phương pháp nghiên cứu

Để thực hiện các nhiệm vụ của luận án, tác giả sử dụng phương pháp chuyên ngành và liên ngành khoa học xã hội và nhân văn để làm rõ nội dung, giá trị của tư tưởng Hồ Chí Minh về giáo dục lý luận chính trị; đồng thời kết hợp với các phương pháp khác như:

- Phương pháp logic - lịch sử: Dùng để xác định mối quan hệ giữa cái chung và cái riêng, giữa giáo dục lý luận chính trị cho các đối tượng trên phạm vi cả nước với giáo dục lý luận chính trị cho đội ngũ cán bộ chủ chốt cấp cơ sở ở tỉnh Quảng Nam trong bối cảnh lịch sử cụ thể liên quan đến đề tài.

- Phương pháp nghiên cứu tài liệu thứ cấp: Sử dụng để thu thập và khai thác tài liệu có sẵn liên quan đến đề tài luận án như các công trình khoa học đã công bố, từ đó làm rõ cơ sở để giải quyết các vấn đề lý luận và thực tiễn có liên quan đến đề tài.

- Phương pháp phân tích - tổng hợp: Sử dụng trong phân tích, tổng hợp, đánh giá các tài liệu, các báo cáo tổng kết về công tác giáo dục lý luận chính trị của Trung ương; nghị quyết, báo cáo của Tỉnh ủy Quảng Nam về công tác xây dựng đội ngũ cán bộ; nghị quyết, báo cáo của Trường Chính trị tỉnh Quảng Nam, Học viện Chính trị khu vực III... từ đó khái quát hóa, hệ thống hóa nội dung có liên quan phục vụ cho giải quyết các nội dung của đề tài.

- Phương pháp đánh giá: Luận án xây dựng khung lý thuyết đánh giá trên cơ sở nội dung tư tưởng Hồ Chí Minh về giáo dục lý luận chính trị gồm các vấn đề: mục đích, vai trò, nội dung, hình thức, phương pháp, nguyên tắc, chủ thể và đối tượng, tổ chức quản lý và môi trường giáo dục lý luận chính trị; trên cơ sở đó đánh giá thực trạng giáo dục lý luận chính trị cho đội ngũ cán bộ chủ chốt cấp cơ sở tỉnh Quảng Nam.

- Phương pháp so sánh: Dùng để đánh giá những vấn đề liên quan đến nhiều đối tượng khác nhau, từ đó chỉ ra sự khác biệt, tính đặc thù của vấn đề nghiên cứu.

- Phương pháp chuyên gia: Thông qua việc tham khảo ý kiến của các nhà khoa học, nhà lãnh đạo, quản lý, các chuyên gia có kinh nghiệm trong lĩnh vực nghiên cứu, tác giả luận án khái quát và củng cố các nhận định, đánh giá, đề xuất phương hướng, giải pháp giáo dục lý luận chính trị cho đội ngũ cán bộ chủ chốt cấp cơ sở tỉnh Quảng Nam theo tư tưởng Hồ Chí Minh.

- Phương pháp điều tra xã hội học: Sử dụng trong lựa chọn mẫu khảo sát, thiết kế phiếu hỏi, lựa chọn đối tượng, phạm vi khảo sát. Vận dụng phương pháp này, tác giả luận án tiến hành xây dựng phiếu hỏi, lựa chọn điều tra khảo sát tại Trường Chính trị tỉnh Quảng Nam bằng phiếu trưng cầu ý kiến với 3 đối tượng (30 cán bộ, giảng viên, 200 học viên đào tạo Trung cấp lý luận chính trị và 50 học viên đào tạo Cao cấp lý luận chính trị tại Trường Chính trị tỉnh Quảng Nam do Học viện Chính trị khu vực III đào tạo). Trên cơ sở đó, sử dụng phần mềm SPSS để xử lý số liệu khảo sát, lập các bảng số liệu, tổng hợp, phân tích số liệu để đưa ra các nhận định, đánh giá có liên quan đến đề tài.

5. Đóng góp khoa học của luận án

- Luận án góp phần hệ thống hóa và làm sâu sắc hơn một số vấn đề lý luận, thực tiễn về giáo dục lý luận chính trị cho đội ngũ cán bộ chủ chốt cấp cơ sở theo tư tưởng Hồ Chí Minh.

- Trên cơ sở phân tích, đánh giá toàn diện thực trạng giáo dục lý luận chính trị cho đội ngũ cán bộ chủ chốt cấp cơ sở ở tỉnh Quảng Nam, luận án góp phần cung cấp cơ sở lý luận và thực tiễn cho Đảng bộ tỉnh chỉ đạo công tác đào tạo, bồi dưỡng giáo dục lý luận chính trị nhằm nâng cao nhận thức lý luận và năng lực quản lý, lãnh đạo của đội ngũ cán bộ chủ chốt cấp cơ sở.

- Luận án dự báo yếu tố tác động, đề xuất phương hướng và giải pháp vận dụng tư tưởng Hồ Chí Minh vào giáo dục lý luận chính trị cho đội ngũ cán bộ chủ chốt cấp cơ sở ở tỉnh Quảng Nam (đến năm 2030, tầm nhìn 2045).

6. Ý nghĩa lý luận và thực tiễn của luận án

6.1. Về lý luận

Luận án phân tích, luận giải và khẳng định tính đúng đắn và giá trị bền vững của tư tưởng Hồ Chí Minh về giáo dục lý luận chính trị; vị trí, vai trò, tầm quan trọng của giáo dục lý luận chính trị cho đội ngũ cán bộ chủ chốt cấp cơ sở ở tỉnh Quảng Nam nói riêng và đội ngũ cán bộ chủ chốt cấp cơ sở trong cả nước nói chung.

6.2. Về thực tiễn

Luận án bổ sung làm phong phú thêm nguồn tài liệu cho giảng dạy, học tập và tuyên truyền về tư tưởng Hồ Chí Minh, nhất là về công tác giáo dục lý luận chính trị. Luận án sử dụng làm tài liệu nghiên cứu, giảng dạy cho cán bộ, giảng viên ở Trường Chính trị tỉnh Quảng Nam và các ban, ngành, đoàn thể tỉnh Quảng Nam; các cơ sở giáo dục trong việc đào tạo, nâng cao chất lượng giáo dục lý luận chính trị tùy theo chức năng, nhiệm vụ mà cơ sở đó được phân công.

7. Kết cấu của luận án

Ngoài phần mở đầu, kết luận, danh mục tài liệu tham khảo và phụ lục, luận án được kết cấu gồm 4 chương, 10 tiết.

Chương 1

TỔNG QUAN TÌNH HÌNH NGHIÊN CỨU LIÊN QUAN ĐẾN ĐỀ TÀI LUẬN ÁN

1.1. TÌNH HÌNH NGHIÊN CỨU VỀ GIÁO DỤC LÝ LUẬN CHÍNH TRỊ

Trong thời gian qua, nhất là những năm gần đây, có rất nhiều công trình nghiên cứu về giáo dục lý luận chính trị, đề cập đến các vấn đề lý luận và thực tiễn về giáo dục lý luận chính trị. Vấn đề giáo dục lý luận chính trị đã thu hút sự quan tâm nghiên cứu của nhiều tổ chức, cá nhân với nhiều góc độ, phạm vi, đối tượng khác nhau. Nhiều công trình đề cập trực tiếp hoặc gián tiếp đến giáo dục lý luận chính trị, tiêu biểu gồm các tác giả như: La Quốc Kiệt, Thượng Hải, Đinh Gia Kiệt, Ban Tuyên giáo Trung ương, Phạm Huy Kỳ, Nguyễn Vĩnh Thanh, Vũ Văn Hậu, Hà Thị Bích Thủy, Bùi Kim Thanh, Bùi Thị Hồng Hà, Đinh Ngọc Giang, Lê Văn Lợi, Vũ Ngọc Am, Lê Hanh Thông, Cầm Thị Lai, Phan Thị Thúy Hiền... Các công trình đã đề cập đến khái niệm, vai trò, tầm quan trọng, nội dung, hình thức, phương pháp, nguyên tắc, chủ thể, đối tượng giáo dục lý luận chính trị. Đồng thời, nghiên cứu đánh giá thực trạng giáo dục lý luận chính trị, chỉ ra các thành tựu, hạn chế, nguyên nhân, kinh nghiệm và giải pháp giáo dục lý luận chính trị cho cán bộ, đảng viên. Một số công trình nghiên cứu về giáo dục lý luận chính trị cho đội ngũ cán bộ cơ sở, cán bộ chủ trì cấp cơ sở đã đề cập đến vai trò của giáo dục lý luận chính trị đối với xây dựng đội ngũ cán bộ cơ sở, cán bộ chủ chốt cấp cơ sở, nhất là bồi dưỡng, hoàn thiện phẩm chất chính trị, đạo đức, lối sống của đội ngũ này; đánh giá thực trạng giáo dục lý luận chính trị cho đội ngũ cán bộ cấp cơ sở, chỉ ra các thành tựu, hạn chế, nguyên nhân và giải pháp giáo dục lý luận chính trị cho đội ngũ cán bộ này.

1.2. TÌNH HÌNH NGHIÊN CỨU, VẬN DỤNG TƯ TƯỞNG HỒ CHÍ MINH VỀ GIÁO DỤC LÝ LUẬN CHÍNH TRỊ CHO CÁN BỘ CẤP CƠ SỞ

Nghiên cứu, vận dụng tư tưởng Hồ Chí Minh về giáo dục lý luận chính trị cho đội ngũ cán bộ nói chung, cán bộ cơ sở nói riêng là vấn đề quan trọng đã được nhiều công trình khoa học nghiên cứu. Các công trình đã khẳng định tầm quan trọng của công tác này, tiêu biểu có các tác giả như: Ngô Ngọc Thắng, Trần Đình Tuấn, Nguyễn Xuân Sinh, Lý Việt Quang, Đỗ Minh Tuấn, Nguyễn Hồng Điệp, Vũ Văn Tuấn, Phan Thị Hồng, Phạm Ngọc Anh, Nguyễn Minh Khoa,... đã khái quát, phân tích làm rõ quan điểm của Hồ Chí Minh về vấn đề này trên các nội dung như: triết lý giáo dục lý luận chính trị; vai trò, mục đích, nội dung, chương trình giáo dục lý luận chính trị; hình thức, phương pháp, phương tiện, các lực lượng tham gia và hiệu quả giáo dục lý luận chính trị, tập trung làm rõ những nét đặc sắc trong tư tưởng của Người về vấn đề này. Các công trình đều cho rằng, trên cơ sở thế giới quan và phương pháp luận của chủ nghĩa Mác - Lênin và thực tiễn hoạt động cách mạng, Hồ Chí Minh đã phát triển toàn diện tư tưởng về giáo dục lý luận chính trị. Bám sát tư tưởng Hồ Chí Minh, các công trình đã đánh giá thực trạng giáo dục lý luận chính trị ở nước ta, chỉ ra những thành tựu, hạn chế và nguyên nhân, trên cơ sở đó đề xuất hệ

thống giải pháp để vận dụng sáng tạo tư tưởng của Người vào thực tiễn giáo dục lý luận chính trị ở nước ta hiện nay. Từ đó, các công trình đã đề xuất phương hướng và các nhóm giải pháp tăng cường giáo dục lý luận chính trị cho cán bộ, đảng viên, nhất là cán bộ cấp cơ sở.

1.3. NHẬN XÉT VỀ NHỮNG KẾT QUẢ NGHIÊN CỨU ĐÃ ĐẠT ĐƯỢC VÀ NHỮNG VẤN ĐỀ ĐẶT RA LUẬN ÁN TIẾP TỤC NGHIÊN CỨU

1.3.1. Những kết quả nghiên cứu đã đạt được

Tổng quan các công trình đã phân tích, làm rõ được nhiều khía cạnh cả về lý luận và thực tiễn về giáo dục lý luận chính trị cho đội ngũ cán bộ, đảng viên. Nhiều công trình trong thời gian gần đây đã chỉ ra sự cấp thiết phải đổi mới nội dung, hình thức, phương pháp giáo dục lý luận chính trị nhằm nâng cao chất lượng, hiệu quả của công tác này đáp ứng yêu cầu của cách mạng nước ta trong điều kiện mới. Một số công trình đã đề cập đến tính đặc thù của công tác giáo dục lý luận chính trị cho đối tượng cán bộ cơ sở và sự cần thiết của việc đổi mới và nâng cao chất lượng giáo dục lý luận chính trị cho đội ngũ cán bộ cơ sở, đề xuất các giải pháp để nâng cao chất lượng công tác này, góp phần hoàn thiện phẩm chất, năng lực của đội ngũ cán bộ cấp cơ sở đáp ứng yêu cầu nhiệm vụ được giao. Các công trình nghiên cứu tư tưởng Hồ Chí Minh về giáo dục lý luận chính trị đã đề cập đến cơ sở hình thành, quan niệm, nội dung, hình thức, phương pháp, chủ thể, đối tượng và vai trò của giáo dục lý luận chính trị, khẳng định tính đúng đắn, khoa học và cách mạng, giá trị lý luận và thực tiễn, lịch sử và hiện tại của tư tưởng Hồ Chí Minh về giáo dục lý luận chính trị. Các công trình nghiên cứu vận dụng tư tưởng Hồ Chí Minh vào thực tiễn giáo dục lý luận chính trị đã đề cập đến thực trạng, đề xuất các yêu cầu và giải pháp để vận dụng tư tưởng Hồ Chí Minh vào giáo dục lý luận chính trị cho các đối tượng, phù hợp với đặc điểm và tình hình thực tế. Những kết quả nghiên cứu của các công trình khoa học liên quan đến luận án đều có giá trị tham khảo về phương pháp tiếp cận, cung cấp tư liệu để giải quyết vấn đề nghiên cứu. Tuy nhiên, chưa có công trình nào nghiên cứu về giáo dục lý luận chính trị cho đội ngũ cán bộ chủ chốt cấp cơ sở ở tỉnh Quảng Nam theo tư tưởng Hồ Chí Minh.

1.3.2. Những vấn đề đặt ra luận án tiếp tục nghiên cứu

Một là, tiếp tục làm rõ một số vấn đề lý luận về giáo dục lý luận chính trị và nội dung tư tưởng Hồ Chí Minh về giáo dục lý luận chính trị cho đội ngũ cán bộ.

Hai là, phân tích đặc điểm của đội ngũ cán bộ chủ chốt cấp cơ sở ở tỉnh Quảng Nam hiện nay.

Ba là, phân tích thực trạng và nguyên nhân của những ưu điểm và hạn chế trong giáo dục lý luận chính trị cho đội ngũ cán bộ chủ chốt cấp cơ sở ở tỉnh Quảng Nam nhìn từ tư tưởng Hồ Chí Minh.

Bốn là, dự báo những yếu tố tác động, xác định phương hướng và đề xuất giải pháp chủ yếu nhằm giáo dục lý luận chính trị cho đội ngũ cán bộ chủ chốt cấp cơ sở ở tỉnh Quảng Nam theo tư tưởng Hồ Chí Minh.

Tiểu kết chương 1

Giáo dục lý luận chính trị cho đội ngũ cán bộ theo tư tưởng Hồ Chí Minh đã được các học giả ở ngoài nước và trong nước nghiên cứu dưới nhiều góc độ khác nhau. Tuy nhiên, các công trình nghiên cứu chủ yếu tập trung theo hai nội dung: các nghiên cứu về giáo dục lý luận chính trị (nói chung) và các nghiên cứu, vận dụng tư tưởng Hồ Chí Minh về giáo dục lý luận chính trị cho đội ngũ cán bộ. Các công trình đã khẳng định tầm quan trọng của công tác giáo dục lý luận chính trị đối với xây dựng đội ngũ cán bộ; khẳng định tính đúng đắn, khoa học, cách mạng của tư tưởng Hồ Chí Minh về giáo dục lý luận chính trị cho đội ngũ cán bộ. Các công trình không chỉ phân tích làm rõ tư tưởng Hồ Chí Minh về giáo dục lý luận chính trị mà còn đề cập đến thực tiễn giáo dục lý luận chính trị cho đội ngũ cán bộ của Người, góp phần xây dựng đội ngũ cán bộ vừa hồng vừa chuyên đáp ứng yêu cầu của sự nghiệp cách mạng. Đồng thời, các công trình đã đề cập đến tình hình giáo dục lý luận chính trị ở Việt Nam, đánh giá thành tựu và hạn chế của công tác này trong thời gian qua.

Những kết quả nghiên cứu đã đạt được đã cung cấp nguồn tư liệu tham khảo quý báu để tác giả kế thừa, đồng thời gợi mở những vấn đề để luận án tiếp tục nghiên cứu. Do đó, tiếp thu và phát triển sáng tạo những kết quả nghiên cứu đã đạt được, luận án tiếp tục phân tích làm rõ hơn nội dung cơ bản của tư tưởng Hồ Chí Minh về giáo dục lý luận chính trị (nói chung), giáo dục lý luận chính trị cho đội ngũ cán bộ chủ chốt cấp cơ sở (nói riêng); phân tích thực trạng giáo dục lý luận chính trị cho đội ngũ cán bộ chủ chốt cấp cơ sở ở tỉnh Quảng Nam hiện nay (ưu điểm, hạn chế và nguyên nhân), đề xuất phương hướng và một số giải pháp nhằm nâng cao chất lượng giáo dục lý luận chính trị cho đội ngũ cán bộ chủ chốt cấp cơ sở ở tỉnh Quảng Nam theo tư tưởng Hồ Chí Minh trong thời gian tới là hết sức quan trọng và cần thiết.

Chương 2

TƯ TƯỞNG HỒ CHÍ MINH VỀ GIÁO DỤC LÝ LUẬN CHÍNH TRỊ VÀ GIÁO DỤC LÝ LUẬN CHÍNH TRỊ CHO ĐỘI NGŨ CÁN BỘ CHỦ CHỐT CẤP CƠ SỞ - MỘT SỐ VẤN ĐỀ LÝ LUẬN

2.1. MỘT SỐ KHÁI NIỆM LIÊN QUAN

2.1.1. Giáo dục lý luận chính trị

Giáo dục lý luận chính trị là hoạt động có tổ chức, có kế hoạch nhằm truyền đạt, tiếp thu hệ thống tri thức lý luận chính trị, xây dựng thế giới quan, phương pháp luận khoa học, bản lĩnh chính trị, đạo đức, lối sống và phương pháp hành động khoa học cho đối tượng giáo dục theo mục tiêu, yêu cầu xác định.

2.1.2. Cấp cơ sở

Cấp cơ sở được xác định là cấp xã, phường, thị trấn, là đơn vị hành chính dưới cùng trong hệ thống chính trị ở Việt Nam, trực tiếp tổ chức và triển khai thực hiện đường lối, chủ trương của Đảng, chính sách và luật pháp của Nhà nước.

Cấp cơ sở trong hệ thống chính trị ở nước ta có vai trò chủ yếu sau: *Một là*, cấp cơ sở trực tiếp tổ chức thực hiện đường lối, chủ trương của Đảng, chính sách, pháp luật của Nhà nước; *Hai là*, hệ thống chính trị cấp cơ sở trực tiếp tiếp xúc với dân, gần gũi với quần chúng nhân dân nhất, là cầu nối giữa Đảng với dân; *Ba là*, hệ thống chính trị cấp cơ sở trực tiếp tổ chức, huy động, phát huy nội lực của quần chúng nhân dân, góp phần xây dựng và phát huy sức mạnh tổng hợp trong sự nghiệp xây dựng và bảo vệ Tổ quốc.

2.1.3. Cán bộ chủ chốt

Cán bộ chủ chốt là những người đứng đầu, giữ chức vụ quan trọng nhất, có trách nhiệm quyết định đối với quá trình xây dựng và chỉ đạo tổ chức thực hiện đường lối, chính sách của Đảng, Nhà nước.

2.1.4. Cán bộ chủ chốt cấp cơ sở

Cán bộ chủ chốt cấp cơ sở là những người đứng đầu trong cấp ủy, chính quyền cấp xã, phường, thị trấn.

Luận án tập trung nghiên cứu đội ngũ cán bộ chủ chốt cấp cơ sở bao gồm những cán bộ giữ các chức vụ sau: Bí thư, Phó Bí thư Đảng ủy xã, phường, thị trấn; Chủ tịch, Phó Chủ tịch Hội đồng nhân dân; Chủ tịch, Phó Chủ tịch Ủy ban nhân dân xã, phường, thị trấn.

Đội ngũ cán bộ chủ chốt cấp cơ sở có vai trò chủ yếu sau: *Một là*, đội ngũ cán bộ chủ chốt cấp cơ sở giữ vai trò quyết định đối với quá trình cụ thể hóa và tổ chức thực hiện đường lối, chính sách của Đảng, Nhà nước ở cơ sở; *Hai là*, đội ngũ cán bộ chủ chốt cấp cơ sở là cầu nối đặc biệt quan trọng giữa Đảng, Nhà nước, hệ thống chính trị ở cơ sở với quần chúng nhân dân; *Ba là*, đội ngũ cán bộ chủ chốt cấp cơ sở là lực lượng trung tâm trong khơi dậy và phát huy tiềm năng, thế mạnh ở cơ sở, chăm lo đời sống vật chất, tinh thần cho nhân dân trên địa bàn; *Bốn là*, đội ngũ cán bộ chủ chốt cấp cơ sở là nhân tố then chốt, quyết định chất lượng, hiệu quả hoạt động của hệ thống chính trị cấp xã phường, thị trấn.

2.1.5. Giáo dục lý luận chính trị cho đội ngũ cán bộ chủ chốt cấp cơ sở theo tư tưởng Hồ Chí Minh

Giáo dục lý luận chính trị cho đội ngũ cán bộ chủ chốt cấp cơ sở theo tư tưởng Hồ Chí Minh là hoạt động truyền đạt, tiếp thu hệ thống tri thức lý luận chính trị, phát triển thế giới quan, phương pháp luận khoa học, bản lĩnh chính trị, đạo đức, lối sống và phương pháp hành động khoa học cho cán bộ chủ chốt cấp cơ sở dựa trên cơ sở nhận thức và vận dụng sáng tạo tư tưởng Hồ Chí Minh về giáo dục lý luận chính trị nhằm nâng cao chất lượng giáo dục lý luận chính trị.

Thực chất giáo dục lý luận chính trị cho cán bộ chủ chốt cấp cơ sở theo tư tưởng Hồ Chí Minh là nhận thức và vận dụng sáng tạo tư tưởng Hồ Chí Minh vào nâng cao chất lượng giáo dục lý luận chính trị cho đội ngũ cán bộ chủ chốt cấp cơ sở. Mục đích

giáo dục lý luận chính trị cho đội ngũ cán bộ chủ chốt cấp cơ sở theo tư tưởng Hồ Chí Minh là chuyển hóa đúng đắn, sáng tạo tư tưởng Hồ Chí Minh thành thực tiễn giáo dục lý luận chính trị cho đội ngũ cán bộ chủ chốt cấp cơ sở hiện nay. *Chủ thể* giáo dục lý luận chính trị cho đội ngũ cán bộ chủ chốt cấp cơ sở theo tư tưởng Hồ Chí Minh là cấp ủy đảng ở Trung ương và địa phương; cấp ủy, các nhà trường chính trị của Trung ương và địa phương; các cơ quan chức năng có liên quan; các khoa chuyên môn và bản thân mỗi người học. *Đối tượng* giáo dục lý luận chính trị cho đội ngũ cán bộ chủ chốt cấp cơ sở theo tư tưởng Hồ Chí Minh là những cán bộ cấp cơ sở đang đương chức, là cán bộ chủ chốt và các cán bộ trong quy hoạch cho các chức danh, chức vụ cán bộ chủ chốt.

Nội dung giáo dục lý luận chính trị cho đội ngũ cán bộ chủ chốt cấp cơ sở theo tư tưởng Hồ Chí Minh tương đối toàn diện, trong đó chú trọng giáo dục các nội dung mà Hồ Chí Minh đã đề cập như giáo dục chủ nghĩa Mác - Lênin, đường lối, chủ trương của Đảng, chính sách, pháp luật của Nhà nước, giáo dục chuyên môn, nghiệp vụ, giáo dục truyền thống, đạo đức cách mạng, giáo dục kinh nghiệm thực tiễn... *Hình thức, phương pháp* giáo dục lý luận chính trị cho đội ngũ cán bộ chủ chốt cấp cơ sở theo tư tưởng Hồ Chí Minh, cần căn cứ vào các hình thức, phương pháp giáo dục lý luận chính trị đã được Hồ Chí Minh định hướng để vận dụng cho phù hợp với tình hình thực tiễn. *Bảo đảm điều kiện và môi trường* giáo dục lý luận chính trị cho đội ngũ cán bộ chủ chốt cấp cơ sở theo tư tưởng Hồ Chí Minh bao gồm đảm bảo giáo trình, tài liệu, cơ sở vật chất và môi trường giáo dục, có ảnh hưởng trực tiếp đến chất lượng, hiệu quả giáo dục lý luận chính trị cho đội ngũ cán bộ chủ chốt cấp cơ sở.

Vai trò giáo dục lý luận chính trị cho đội ngũ cán bộ chủ chốt cấp cơ sở theo tư tưởng Hồ Chí Minh. *Đối với cán bộ chủ chốt cấp cơ sở*, giáo dục lý luận chính trị trực tiếp trang bị hệ thống tri thức lý luận chính trị, phát triển thế giới quan khoa học, nhân sinh quan cách mạng, phương pháp tư duy biện chứng và phương pháp hành động khoa học, góp phần phát huy tính tích cực của đội ngũ cán bộ này theo mục tiêu, yêu cầu xác định. *Đối với cấp ủy, chính quyền cơ sở*, giáo dục lý luận chính trị cho cán bộ chủ chốt cấp cơ sở sẽ góp phần nâng cao năng lực lãnh đạo, năng lực cầm quyền của Đảng ở cơ sở; nâng cao chất lượng, hiệu quả lãnh đạo, chỉ đạo và tổ chức thực hiện nhiệm vụ của hệ thống chính trị cấp cơ sở, xây dựng hệ thống chính trị trong sạch vững mạnh. *Đối với hoạt động của hệ thống chính trị*, giáo dục lý luận chính trị cho cán bộ chủ chốt cấp cơ sở theo tư tưởng Hồ Chí Minh trực tiếp góp phần xây dựng hệ thống chính trị vững mạnh toàn diện; tạo nguồn cán bộ được rèn luyện từ cơ sở để bổ sung cho cấp trên. Trên cơ sở đó trực tiếp góp phần củng cố và tăng cường niềm tin của nhân dân vào sự lãnh đạo của Đảng, quản lý của Nhà nước, gắn kết chặt chẽ giữa Đảng, Nhà nước, chính quyền địa phương với nhân dân.

2.2. NỘI DUNG TƯ TƯỞNG HỒ CHÍ MINH VỀ GIÁO DỤC LÝ LUẬN CHÍNH TRỊ

2.2.1. Mục đích và tầm quan trọng của giáo dục lý luận chính trị

** Mục đích giáo dục lý luận chính trị*

Hồ Chí Minh đã chỉ rõ mục đích giáo dục lý luận chính trị là: để thực hành, để làm việc; để sửa chữa tư tưởng, củng cố lập trường cách mạng; tu dưỡng đạo đức cách mạng; tin tưởng vào sự nghiệp cách mạng, tin tưởng đoàn thể, tin tưởng nhân dân.

** Tầm quan trọng của giáo dục lý luận chính trị*

Trước hết đối với sự nghiệp cách mạng, Người coi lý luận như “ngọn đuốc” soi đường thắng lợi cho sự nghiệp cách mạng, thống nhất về tư tưởng, ý chí và năng lực hoạt động thực tiễn, tính nhân văn, nhân đạo; tính đảng, tính cách mạng và khoa học cho các lực lượng cách mạng. *Đối với công tác xây dựng Đảng*, giáo dục lý luận chính trị cho đội ngũ cán bộ, đảng viên trở thành nhiệm vụ quan trọng hàng đầu, “việc cần kíp của Đảng”. *Đối với cán bộ, đảng viên*, giáo dục lý luận chính trị giữ vai trò hàng đầu trong việc hoàn thiện nhân cách và định hướng tư tưởng cho người học. Giáo dục lý luận chính trị giúp cho cán bộ, đảng viên nâng cao nhận thức, phát triển thế giới quan, phương pháp luận khoa học, nhân sinh quan cộng sản; phát triển tư duy khoa học; xây dựng niềm tin, lý tưởng cách mạng; xây dựng đội ngũ cán bộ, đảng viên đáp ứng yêu cầu của cách mạng.

2.2.2. Nội dung giáo dục lý luận chính trị

Nội dung giáo dục lý luận chính trị rất rộng, trong đó, tập trung giáo dục các nội dung chủ yếu là: giáo dục chủ nghĩa Mác - Lênin; giáo dục chủ trương, đường lối, nghị quyết của Đảng và chính sách, pháp luật của Nhà nước; giáo dục truyền thống yêu nước, đoàn kết của dân tộc; giáo dục đạo đức cách mạng; giáo dục chuyên môn, nghiệp vụ.

2.2.3. Chủ thể và đối tượng giáo dục lý luận chính trị

Đối với đội ngũ cán bộ là giảng viên: Đảng, Nhà nước và các tổ chức, đoàn thể cách mạng từ Trung ương xuống đến cơ sở phải thường xuyên quan tâm giáo dục lý luận chính trị cho cán bộ, đảng viên, đoàn viên, hội viên của mình, trong đó đội ngũ giảng viên là “vốn liếng” của tổ chức, là yếu tố quyết định đến chất lượng công tác giáo dục lý luận chính trị.

Đối với đội ngũ cán bộ là học viên: cán bộ, đảng viên, nhất là cán bộ cốt cán đều phải được giáo dục lý luận chính trị.

2.2.4. Nguyên tắc giáo dục lý luận chính trị

Hồ Chí Minh đã chỉ ra các nguyên tắc giáo dục lý luận chính trị là: *Một là*, lý luận gắn liền với thực tiễn; *Hai là*, học đi đôi với hành. *Ba là*, thống nhất giữa tính đảng và tính khoa học.

2.2.5. Hình thức, phương pháp giáo dục lý luận chính trị

** Hình thức giáo dục lý luận chính trị*

Theo Hồ Chí Minh, việc giáo dục lý luận chính trị cần được tổ chức theo cả hình thức tập trung và không tập trung. Đối với đào tạo, bồi dưỡng lý luận chính trị tập trung, việc tổ chức lớp học phải có kế hoạch, phải sâu sát, tỉ mỉ và chu đáo, có chất lượng không chạy theo số lượng. Bên cạnh đó, cần tổ chức giáo dục lý luận chính trị theo hình thức không tập trung. Theo Người, giáo dục lý luận chính trị là nhiệm vụ thường xuyên của Đảng, Nhà nước và các đoàn thể, đồng thời nó cũng chính là nhu cầu thường trực, thiết yếu của mỗi cán bộ, đảng viên.

** Phương pháp giáo dục lý luận chính trị*

Phương pháp giảng dạy, tuyên truyền: giáo dục, tuyên truyền “Cốt thiết thực chu đáo hơn tham nhiều”; “Phải gắn liền lý luận với công tác thực tế”; phải sử dụng phương pháp nêu gương; giáo dục lý luận chính trị “phải chú trọng việc cải tạo tư tưởng”, phải áp dụng các phương pháp để rèn dũa người học theo mục tiêu đã xác định.

Phương pháp học tập lý luận chính trị: Học phương pháp xử lý công việc và ứng xử với người, với mình; biết vận dụng lý luận vào thực tiễn, áp dụng lập trường quan điểm, phương pháp của chủ nghĩa Mác - Lênin vào giải quyết những vấn đề thực tế; Nêu cao tác phong độc lập suy nghĩ và tự do tư tưởng; “lấy tự học làm cốt”, “phải biết tự động học tập”.

2.2.6. Điều kiện và môi trường giáo dục lý luận chính trị

** Điều kiện giáo dục lý luận chính trị:* Bảo đảm giáo trình, tài liệu là điều kiện quan trọng để người dạy và người học thực hiện được mục đích, nội dung, hình thức và phương pháp giáo dục. Đồng thời, bảo đảm phương tiện, vật chất có tác động mạnh mẽ đến hoạt động giáo dục lý luận chính trị.

** Môi trường giáo dục lý luận chính trị:* Phải tạo dựng được môi trường dân chủ cởi mở, đoàn kết nhất trí cao, xây dựng mối quan hệ thầy trò gắn bó mật thiết, tạo điều kiện thuận lợi để thực hiện các hoạt động giáo dục. Đặc biệt phải thường xuyên xây dựng mối quan hệ dân chủ, lành mạnh, trong sáng, vô tư giữa thầy với thầy, thầy với trò, trò với trò để người học có thể học tập được tốt nhất.

Tiểu kết chương 2

Trên cơ sở thế giới quan và phương pháp luận của chủ nghĩa Mác - Lênin và thực tiễn hoạt động cách mạng, Hồ Chí Minh đã thấu nhận sâu sắc tầm quan trọng của lý luận chính trị và giáo dục lý luận chính trị. Tư tưởng của Người về giáo dục lý luận chính trị là hệ thống quan điểm toàn diện, sâu sắc về hoạt động truyền đạt, tiếp thu tri thức lý luận chính trị, phát triển thế giới quan, phương pháp luận khoa học, bản lĩnh chính trị, đạo đức, lối sống cho cán bộ, đảng viên, đáp ứng yêu cầu, nhiệm vụ cách mạng. Điều đó được thể hiện rõ ở quan điểm của Người về vai trò, tầm quan

trọng giáo dục lý luận chính trị; chủ thể, đối tượng, nguyên tắc, nội dung, hình thức, phương pháp và điều kiện, môi trường giáo dục lý luận chính trị. Những quan điểm đó không chỉ là những vấn đề lý luận mà còn kinh nghiệm quý báu được đúc rút, tổng kết từ thực tiễn; không chỉ là lời nói mà còn là việc làm, là sự hội tụ của tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh. Đó là tài sản tinh thần quý giá mà Người để lại cho Đảng và dân tộc ta, soi sáng hoạt động giáo dục lý luận chính trị cho đội ngũ cán bộ, đảng viên không chỉ trước đây mà còn cả hiện tại và tương lai.

Vận dụng tư tưởng Hồ Chí Minh vào giáo dục lý luận chính trị cho đội ngũ cán bộ chủ chốt cấp cơ sở hiện nay có ý nghĩa quan trọng đối với quá trình hoàn thiện phẩm chất, nhân cách của đội ngũ cán bộ chủ chốt cấp cơ sở. Thông qua hoạt động này, trực tiếp trang bị cho cán bộ chủ chốt cấp cơ sở hệ thống tri thức lý luận chính trị, phát triển thế giới quan, phương pháp luận khoa học, bản lĩnh chính trị, đạo đức, lối sống, phương pháp hành động khoa học, nâng cao trình độ nghiệp vụ và năng lực lãnh đạo của đội ngũ cán bộ chủ chốt cấp cơ sở. Qua đó, góp phần xây dựng đội ngũ này có đủ phẩm chất, năng lực, uy tín, đáp ứng yêu cầu, nhiệm vụ mà Đảng, Nhà nước và nhân dân giao phó, xây dựng và nâng cao chất lượng, hiệu quả hoạt động của hệ thống chính trị cơ sở, đáp ứng yêu cầu, nhiệm vụ của công cuộc đổi mới và hội nhập quốc tế trong tình hình mới.

Chương 3

GIÁO DỤC LÝ LUẬN CHÍNH TRỊ CHO ĐỘI NGŨ CÁN BỘ CHỦ CHỐT CẤP CƠ SỞ Ở TỈNH QUẢNG NAM THEO TƯ TƯỞNG HỒ CHÍ MINH - THỰC TRẠNG VÀ MỘT SỐ VẤN ĐỀ ĐẶT RA

3.1. KHÁI QUÁT VỀ TỈNH QUẢNG NAM VÀ ĐỘI NGŨ CÁN BỘ CHỦ CHỐT CẤP CƠ SỞ Ở TỈNH QUẢNG NAM

3.1.1. Khái quát điều kiện tự nhiên, tình hình chính trị - kinh tế - văn hóa - xã hội ở tỉnh Quảng Nam hiện nay

Về vị trí địa lý: Quảng Nam là tỉnh thuộc duyên hải miền Trung, nằm ở toạ độ $15^{\circ}13'$ - $16^{\circ}12'$ vĩ độ Bắc và $107^{\circ}13'$ - $108^{\circ}44'$ kinh độ Đông. Diện tích tự nhiên của tỉnh là 10.574,74 km², cách thủ đô Hà Nội khoảng 759 km về phía Bắc và cách thành phố Hồ Chí Minh khoảng 971 km về phía Nam. Quảng Nam có đường biên giới Việt Nam - Lào (đoạn qua tỉnh Quảng Nam của Việt Nam và tỉnh SêKông của Lào) dài trên 157 km.

Về điều kiện tự nhiên: Quảng Nam có địa hình khá đa dạng, với 4 dạng chính là: địa hình núi cao, địa hình đồi cao núi thấp, địa hình đồi gò và vùng đồng bằng ven biển bị chia cắt. Sự đa dạng về địa hình, điều kiện khí hậu, sông ngòi, tiềm năng tự nhiên đã tạo nên tính đặc thù của vùng đất này cũng như từng đơn vị hành chính trên địa bàn.

Về chính trị - kinh tế - văn hóa - xã hội và con người: Hiện nay, tỉnh có 18 đơn vị hành chính cấp huyện và tương đương, có 2 thành phố trực thuộc tỉnh; 1 thị xã: Điện Bàn; 6 huyện đồng bằng; 9 huyện miền núi. Toàn tỉnh có 241 đơn vị hành chính cấp xã, trong đó có 203 xã, 25 phường, 13 thị trấn.

Trong công cuộc đổi mới, dưới sự lãnh đạo của cấp ủy, chính quyền các cấp, kinh tế - xã hội trên địa bàn tỉnh đã có bước phát triển rõ rệt. Tuy nhiên, kinh tế vẫn chủ yếu tăng trưởng theo chiều rộng, sức cạnh tranh còn thấp; mức độ cải thiện đời sống vật chất và tinh thần của nhân dân còn chậm, mức sống của một bộ phận nhân dân còn thấp, nhất là vùng dân tộc thiểu số và miền núi...

Dân số tỉnh Quảng Nam có 1.497 nghìn người (tính đến cuối năm 2019), trong đó dân số đô thị chiếm 26,2%. Dân tộc thiểu số có 140,6 nghìn người chiếm 9,4% tổng dân số toàn tỉnh. Trên địa bàn tỉnh có 14 tổ chức, hệ phái tôn giáo được công nhận tư cách pháp nhân và cấp đăng ký hoạt động, với 473 cơ sở thờ tự tôn giáo, trên 210.510 người, chiếm khoảng 14% dân số toàn tỉnh.

Quảng Nam được biết đến là một vùng đất “địa linh nhân kiệt”, có bề dày lịch sử - văn hóa và truyền thống đấu tranh cách mạng kiên cường. Người Quảng Nam có truyền thống yêu nước, chăm chỉ học hành, siêng năng sản xuất, có trách nhiệm cao và kiên quyết trong công việc, luôn nỗ lực vượt qua khó khăn, cứng cỏi trong cuộc sống. Tuy nhiên, họ có tính tình nóng nảy, dễ cực đoan, bảo thủ và khó dung hòa.

3.1.2. Về đội ngũ cán bộ chủ chốt cấp cơ sở ở Quảng Nam

Đội ngũ cán bộ chủ chốt cấp cơ sở ở tỉnh Quảng Nam có các đặc điểm chủ yếu sau: *Một là*, đội ngũ cán bộ chủ chốt cấp cơ sở ở tỉnh Quảng Nam có thành phần dân tộc khá đa dạng, có sự chênh lệch lớn về lứa tuổi, thâm niên công tác, trình độ và năng lực lãnh đạo; *Hai là*, đội ngũ cán bộ chủ chốt cấp cơ sở ở tỉnh Quảng Nam là người địa phương, am hiểu văn hóa bản địa, nhưng còn hạn chế về trình độ nhận thức lý luận và năng lực lãnh đạo, quản lý; *Ba là*, đội ngũ cán bộ chủ chốt cấp cơ sở ở tỉnh Quảng Nam là những cán bộ trưởng thành từ cơ sở, tiêu biểu về phẩm chất, đạo đức và uy tín trong cộng đồng, nhưng còn chậm đổi mới về tư duy nhận thức, lãnh đạo triển khai nhiệm vụ còn thiếu linh hoạt, chưa đáp ứng yêu cầu.

3.2. THỰC TRẠNG GIÁO DỤC LÝ LUẬN CHÍNH TRỊ CHO ĐỘI NGŨ CÁN BỘ CHỦ CHỐT CẤP CƠ SỞ Ở TỈNH QUẢNG NAM - NHÌN TỪ TƯ TƯỞNG HỒ CHÍ MINH

3.2.1. Khái quát tình hình giáo dục lý luận chính trị cho đội ngũ cán bộ chủ chốt cấp cơ sở ở tỉnh Quảng Nam hiện nay

Quan triệt chủ trương của Đảng, công tác giáo dục lý luận chính trị cho cán bộ, đảng viên ở tỉnh Quảng Nam nói chung, đội ngũ cán bộ chủ chốt cấp cơ sở nói riêng đã được quan tâm, đảm bảo đáp ứng yêu cầu về công tác cán bộ và nhiệm vụ của địa phương.

** Về ưu điểm*

Tỉnh ủy, Đảng ủy các nhà trường, dưới sự chỉ đạo sâu sát, kịp thời của Thường trực và Thường vụ Tỉnh ủy về giáo dục lý luận chính trị cho đội ngũ cán bộ, cho cán bộ chủ chốt cấp cơ sở, Đảng ủy, Ban Giám đốc/Ban giám hiệu các trường Đảng, (trực tiếp là Trường Chính trị tỉnh và Học viện Chính trị khu vực III) đã nghiên cứu, quán triệt toàn diện tư tưởng Hồ Chí Minh, quan điểm, chính sách của Đảng, Nhà nước, tập trung lãnh đạo, chỉ đạo đổi mới nội dung chương trình đào tạo, bồi dưỡng lý luận chính trị gắn với đổi mới hình thức, phương pháp giáo dục, thực hiện đúng phân cấp đào tạo, bồi dưỡng theo đúng quy định, tạo chuyển biến rõ rệt về chất lượng, hiệu quả giáo dục, cơ bản đáp ứng yêu cầu. *Đội ngũ cán bộ quản lý*, trợ lý ở các phòng, ban chuyên môn bảo đảm về số và chất lượng, thường xuyên làm tốt chức năng tham mưu lập kế hoạch, quản lý và phục vụ giáo dục lý luận chính trị. *Đại đa số giảng viên* có bản lĩnh chính trị vững vàng, yên tâm công tác, luôn chú trọng tu dưỡng phẩm chất, đạo đức, nâng cao kiến thức, năng lực; có kiến thức lý luận chính trị tương đối chuyên sâu, có trình độ thạc sĩ, tiến sĩ và được đào tạo bài bản về lý luận chính trị. *Đội ngũ cán bộ chủ chốt cấp cơ sở* tham gia các khóa đào tạo, bồi dưỡng lý luận chính trị đã cơ bản nhận thức đúng tầm quan trọng của việc học tập, nghiên cứu lý luận chính trị; tích cực, chủ động tự học, tự nghiên cứu, chú trọng tu dưỡng, rèn luyện phẩm chất, đạo đức, bản lĩnh chính trị, kiên quyết đấu tranh cho lý tưởng, bảo vệ hệ tư tưởng, quan điểm đường lối của Đảng, chính sách, pháp luật của Nhà nước.

** Về hạn chế*

Còn một số giảng viên chưa nhận thức sâu sắc, toàn diện về tầm quan trọng của công tác giáo dục lý luận chính trị cho đội ngũ cán bộ chủ chốt cấp cơ sở; trình độ, năng lực chưa đáp ứng yêu cầu, nhiệm vụ được giao; Trình độ, năng lực chuyên môn của một số cán bộ, trợ lý cơ quan chức năng chưa đáp ứng yêu cầu nhiệm vụ, sự tận tâm với công việc chưa cao, thiếu tính chuyên nghiệp trong thực hiện công việc chuyên môn. Một bộ phận không nhỏ cán bộ chủ chốt cấp cơ sở vẫn chưa nhận thức đúng đắn nhiệm vụ, mục đích học tập của mình, chưa tập trung, hứng thú học tập, bị chi phối bởi công việc cơ quan, thiếu chủ động tự giác trong học tập.

3.2.2. Chương trình, nội dung giáo dục lý luận chính trị

** Ưu điểm*

Nội dung, chương trình đào tạo cho đối tượng này ngày càng được hoàn thiện, bảo đảm tính toàn diện, hệ thống, khoa học và thực tiễn. *Đội ngũ cán bộ chủ chốt cấp cơ sở* chủ yếu được giáo dục Chương trình đào tạo Trung cấp lý luận chính trị - hành chính; Chương trình đào tạo Cao cấp lý luận chính trị đối với một số cán bộ chủ chốt cấp cơ sở tham gia cấp ủy cấp Huyện. Ngoài ra *đội ngũ* này còn được tham gia các lớp theo Chương trình bồi dưỡng kiến thức, kỹ năng lãnh đạo, quản lý cấp xã... Về cơ bản, chương trình, nội dung bảo đảm tính kế thừa, tính toàn diện, cơ bản, hệ thống, cân đối. Hiện nay, nội dung, chương trình lý luận chính trị các cấp học đã được đổi

mới cập nhật, tinh gọn hơn so với trước đây; chú trọng gắn kết chặt chẽ giữa lý luận với thực tiễn trong xây dựng và biên soạn nội dung chương trình.

** Hạn chế*

Chương trình, nội dung giáo dục lý luận chính trị vẫn còn nặng nề, dàn trải, tính ứng dụng của kiến thức lý luận chính trị còn hạn chế. Một số nội dung còn thiếu gắn kết chặt chẽ giữa lý luận với thực tiễn, nhất là thực tiễn đương thời, thực tiễn cơ sở, ít quan tâm đến tính đặc thù của từng đối tượng.

3.2.3. Hình thức, phương pháp giáo dục lý luận chính trị

** Ưu điểm*

Về hình thức tổ chức giáo dục lý luận chính trị, các nhà trường đã áp dụng cả hình thức đào tạo tập trung và không tập trung trong giáo dục lý luận chính trị cho đội ngũ cán bộ chủ chốt cấp cơ sở. Tổ chức thực hiện đào tạo, bồi dưỡng lý luận chính trị tập trung tại các nhà trường có nhiều thuận lợi và mang lại chất lượng cao hơn so với đào tạo không tập trung.

Về hình thức, phương pháp giáo dục lý luận chính trị, công tác giáo dục lý luận chính trị cho đội ngũ cán bộ chủ chốt cấp cơ sở ở tỉnh Quảng Nam đã thực hiện linh hoạt, đa dạng hình thức, phương pháp, khá phù hợp với đặc điểm đối tượng. Hình thức và phương pháp giáo dục đã có nhiều đổi mới, bên cạnh hình thức và phương pháp giảng bài đã được đổi mới theo hướng dạy học tích cực, các nhà trường đã tăng cường đổi mới các hình thức sau bài giảng theo hướng tăng cường thảo luận, xêmina, trao đổi, tự học, nghiên cứu thực tế để tập trung làm sáng tỏ những vấn đề lý luận và thực tiễn cơ sở đang đặt ra, những vấn đề mới, khó cần giải quyết. Phần lớn cán bộ chủ chốt cấp cơ sở đã đổi mới hình thức, phương pháp học tập, đề cao tinh thần độc lập, chủ động sáng tạo, lấy tự học là chủ yếu.

** Hạn chế*

Hình thức tổ chức đào tạo còn thiên về quản lý hành chính mà thiếu sự linh hoạt để phù hợp với điều kiện thực tế. Đổi mới hình thức, phương pháp giáo dục lý luận chính trị còn chậm, chất lượng chưa đồng đều. Hình thức, phương pháp học tập của cán bộ chủ chốt cấp cơ sở còn chịu ảnh hưởng của lối học truyền thống, còn thụ động trong học tập.

3.2.4. Điều kiện và môi trường giáo dục lý luận chính trị

** Ưu điểm*

Giáo trình, tài liệu phục vụ giáo dục lý luận chính trị được cập nhật, bổ sung, bảo đảm phong phú về số lượng, đồng bộ về nội dung, cập nhật về kiến thức mới, chất lượng được nâng lên,... tạo điều kiện thuận lợi cho giảng viên, học viên tự học, tự nghiên cứu. Cơ sở vật chất, phương tiện kỹ thuật dạy học đã được quan tâm đầu tư, ứng dụng ngày càng hiệu quả trong giảng dạy, nghiên cứu lý luận chính trị. Các nhà trường luôn chú trọng xây dựng môi trường dân chủ, đoàn kết, tạo điều kiện thuận lợi cho cán bộ, giảng viên, học viên công tác và học tập.

** Hạn chế*

Các tài liệu, giáo trình vẫn thiếu về số lượng, không đồng bộ về nội dung, ít tài liệu mới, ít tài liệu nước ngoài, một số loại tài liệu chất lượng còn thấp, mức độ cập nhật chưa cao, nặng về lý thuyết, ít kiến thức thực tiễn trực tiếp liên quan đến việc thực thi nhiệm vụ của cán bộ chủ chốt cấp cơ sở. Cơ sở vật chất còn thiếu đồng bộ, chưa đáp ứng nhu cầu đổi mới giáo dục lý luận chính trị. Mức độ xây dựng môi trường văn hóa sư phạm còn có mặt hạn chế, vẫn còn những biểu hiện thiếu dân chủ trong giảng dạy, nghiên cứu khoa học, học tập và công tác.

3.3. ĐÁNH GIÁ VỀ GIÁO DỤC LÝ LUẬN CHÍNH TRỊ CHO ĐỘI NGŨ CÁN BỘ CHỦ CHỐT CẤP CƠ SỞ Ở TỈNH QUẢNG NAM HIỆN NAY VÀ MỘT SỐ VẤN ĐỀ ĐẶT RA

3.3.1. Ưu điểm và nguyên nhân

** Ưu điểm*

Một là, phần lớn các chủ thể có nhận thức đúng đắn, trách nhiệm cao trong giáo dục lý luận chính trị cho cán bộ chủ chốt cấp cơ sở.

Hai là, hoạt động giáo dục lý luận chính trị cho cán bộ chủ chốt cấp cơ sở ngày càng được tổ chức nghiêm túc, chặt chẽ.

Ba là, kết quả, chất lượng giáo dục lý luận chính trị cho đội ngũ cán bộ chủ chốt cấp cơ sở đã có chuyển biến tích cực. Về số lượng, tỉnh đã đào tạo, bồi dưỡng cán bộ, công chức, viên chức gồm các chương trình trung cấp, cao cấp, cử nhân lý luận chính trị. Về trình độ cán bộ, hầu hết cán bộ chủ chốt cấp cơ sở đều được đào tạo, bồi dưỡng lý luận chính trị từ sơ cấp đến cao cấp, trình độ từng bước được nâng lên, đáp ứng được nhiệm vụ được giao, chất lượng chính trị của cán bộ chủ chốt cấp cơ sở được nâng lên.

** Nguyên nhân của ưu điểm*

Trước hết là do sự nghiệp đổi mới toàn diện đất nước đã giành được những thành tựu to lớn, có ý nghĩa lịch sử, tạo điều kiện thuận lợi để nâng cao chất lượng giáo dục lý luận chính trị nói chung, nâng cao chất lượng giáo dục lý luận chính trị cho đội ngũ cán bộ chủ chốt cấp cơ sở ở tỉnh Quảng Nam nói riêng.

Thứ hai là: Sự quan tâm lãnh đạo, chỉ đạo của cấp ủy, chính quyền các cấp đối với công tác giáo dục lý luận chính trị cho đội ngũ cán bộ chủ chốt cấp cơ sở.

Thứ ba là: Sự quan tâm đầu tư nâng cấp cơ sở vật chất kỹ thuật một cách đồng bộ, hiện đại.

Thứ tư là: Đảng ủy, Ban Giám đốc/ Ban giám hiệu các nhà trường luôn quan tâm đến nâng cao chất lượng giáo dục lý luận chính trị, coi đây là nhiệm vụ chính trị trung tâm, có ý nghĩa quyết định đối với nâng cao chất lượng giáo dục - đào tạo.

Thứ năm là: Đa số cán bộ, giảng viên có phẩm chất, năng lực đáp ứng tốt yêu cầu, nhiệm vụ giáo dục lý luận chính trị cho đội ngũ cán bộ chủ chốt cấp cơ sở.

Thứ sáu là: Đa số học viên xác định động cơ học tập đúng đắn, có trách nhiệm cao trong học tập.

3.3.2. Hạn chế và nguyên nhân

** Hạn chế*

Một là, một số chủ thể chưa nhận thức đầy đủ, sâu sắc, toàn diện về công tác giáo dục lý luận chính trị cho cán bộ chủ chốt cấp cơ sở.

Hai là, nội dung, hình thức và phương pháp giáo dục lý luận chính trị cho đội ngũ cán bộ chủ chốt cấp cơ sở còn nhiều bất cập, hạn chế.

Ba là, chất lượng, hiệu quả giáo dục lý luận chính trị cho đội ngũ cán bộ chủ chốt cấp cơ sở chuyển biến còn chậm và chưa đồng đều.

** Nguyên nhân của hạn chế*

Thứ nhất: Tác động của mặt trái thông tin trên mạng internet, một số phần tử cơ hội lợi dụng sự bùng nổ của công nghệ thông tin, báo mạng... để thực hiện mưu đồ chống phá công tác giáo dục lý luận chính trị của Đảng; phá hoại chế độ xã hội chủ nghĩa mà nhân dân đang xây dựng dưới sự lãnh đạo của Đảng, các thế lực phản động luôn tìm mọi cách bôi nhọ Đảng, Nhà nước ta nhằm gây sự hoang mang, dao động trong cán bộ, giảng viên, học viên.

Thứ hai: Những vấn đề tiêu cực của xã hội trong quá trình đổi mới và môi trường giáo dục cùng mặt trái của nền kinh tế thị trường tác động đến giáo dục lý luận chính trị.

Thứ ba: Âm mưu, thủ đoạn chống phá tinh vi của các thế lực thù địch.

Thứ tư: Nhận thức, trách nhiệm của một số cấp uỷ địa phương, cơ quan, đơn vị đối với công tác giáo dục lý luận chính trị cho đội ngũ cán bộ chủ chốt cấp cơ sở có lúc, có nơi chưa thật đầy đủ, sâu sắc.

Thứ năm: Đảng uỷ, Ban Giám đốc/Ban Giám hiệu các nhà trường còn thiếu những chủ trương, giải pháp quyết liệt, kịp thời để đổi mới nội dung, hình thức, phương pháp giáo dục lý luận chính trị cho đội ngũ cán bộ chủ chốt cấp cơ sở.

Thứ sáu: Sự phối hợp giữa các cơ quan, ban ngành, địa phương với nhà trường còn thiếu sự phối hợp chặt chẽ.

Thứ bảy: Một bộ phận giảng viên, báo cáo viên còn hạn chế về phẩm chất, năng lực sư phạm, chưa làm tốt vai trò nêu gương.

Thứ tám: Một bộ phận học viên có động cơ, thái độ học tập chưa thật sự đúng đắn, phẩm chất, trình độ, năng lực hạn chế.

3.3.3. Một số vấn đề đặt ra

Thứ nhất, mục tiêu, yêu cầu giáo dục lý luận chính trị đòi hỏi ngày càng cao nhưng nhận thức, trách nhiệm và năng lực của các chủ thể còn hạn chế.

Thứ hai, nội dung, chương trình giáo dục lý luận chính trị thống nhất, tương đối ổn định và toàn diện trong khi nhu cầu học tập của cán bộ chủ chốt cấp cơ sở đa dạng, phức tạp theo yêu cầu công việc.

Thứ ba, tổ chức giáo dục lý luận chính trị ngày càng chặt chẽ, yêu cầu cao về chất lượng trong khi điều kiện, khả năng thực hiện của cán bộ chủ chốt cấp cơ sở còn nhiều khó khăn, hạn chế.

Thứ tư, kết quả, chất lượng giáo dục lý luận chính trị được nâng lên nhưng hiệu quả công tác của cán bộ chủ chốt cấp cơ sở chuyển biến tiến bộ chậm.

Tiểu kết chương 3

Giáo dục lý luận chính trị cho đội ngũ cán bộ chủ chốt cấp cơ sở ở tỉnh Quảng Nam hiện nay theo tư tưởng Hồ Chí Minh đã đạt được nhiều kết quả quan trọng, nhưng cũng còn không ít hạn chế, tồn tại. Những ưu điểm cơ bản trên các khía cạnh, như nhận thức của các chủ thể được nâng cao; chương trình, nội dung, hình thức, phương pháp giáo dục có nhiều đổi mới; điều kiện, cơ sở vật chất trang thiết bị không ngừng được bổ sung, hoàn thiện. Bên cạnh đó, công tác này còn những hạn chế chủ yếu như nhận thức của một số chủ thể về giáo dục lý luận chính trị còn phiến diện, chương trình, nội dung, phương pháp còn có những hạn chế nhất định... Những ưu điểm, hạn chế trên do nhiều nguyên nhân, cả khách quan và chủ quan, trong đó nguyên nhân chủ quan giữ vai trò quyết định.

Thực tiễn phân tích, đánh giá thực trạng giáo dục lý luận chính trị cho đội ngũ cán bộ chủ chốt cấp cơ sở ở tỉnh Quảng Nam thời gian qua cho thấy, bên cạnh những ưu điểm đạt được, giáo dục lý luận chính trị còn bộc lộ những hạn chế, bất cập nhất định. Vì vậy, đánh giá khách quan, đúng đắn thực trạng, chỉ ra nguyên nhân của ưu điểm, hạn chế về giáo dục lý luận chính trị cho đội ngũ cán bộ chủ chốt cấp cơ sở ở tỉnh Quảng Nam là căn cứ thực tiễn để đưa ra dự báo chính xác các yếu tố tác động, xác định sát đúng các yêu cầu và đề xuất hệ thống giải pháp đồng bộ nhằm nâng cao chất lượng giáo dục lý luận chính trị cho đội ngũ cán bộ chủ chốt cấp cơ sở ở tỉnh Quảng Nam theo tư tưởng Hồ Chí Minh trong thời gian tới.

Chương 4

PHƯƠNG HƯỚNG VÀ GIẢI PHÁP GIÁO DỤC LÝ LUẬN CHÍNH TRỊ CHO ĐỘI NGŨ CÁN BỘ CHỦ CHỐT CẤP CƠ SỞ Ở TỈNH QUẢNG NAM THEO TƯ TƯỞNG HỒ CHÍ MINH (ĐẾN NĂM 2030, TẦM NHÌN 2045)

4.1. DỰ BÁO NHỮNG YẾU TỐ TÁC ĐỘNG VÀ PHƯƠNG HƯỚNG GIÁO DỤC LÝ LUẬN CHÍNH TRỊ CHO ĐỘI NGŨ CÁN BỘ CHỦ CHỐT CẤP CƠ SỞ Ở TỈNH QUẢNG NAM THEO TƯ TƯỞNG HỒ CHÍ MINH

4.1.1. Dự báo những yếu tố tác động đến giáo dục lý luận chính trị cho đội ngũ cán bộ chủ chốt cấp cơ sở ở tỉnh Quảng Nam

Một là, tình hình thế giới, khu vực tiếp tục có nhiều thay đổi nhanh chóng, “phức tạp, khó lường”.

Hai là, công cuộc đổi mới toàn diện đất nước đã thu được những thành tựu quan trọng, góp phần làm cho giáo dục lý luận chính trị tăng tính thuyết phục trong luận giải và làm sáng tỏ lý luận và thực tiễn đi lên CNXH ở Việt Nam.

Ba là, tác động và yêu cầu “*đổi mới căn bản, toàn diện giáo dục, đào tạo*” đòi hỏi phải có những thay đổi *mang tính bước ngoặt* nhằm nâng cao chất lượng nguồn nhân lực trong tình hình mới.

Bốn là, ảnh hưởng của “*vấn nạn tham nhũng, tiêu cực*” đến công tác cán bộ và giáo dục lý luận chính trị cho cán bộ, đảng viên.

Năm là, điều kiện khó khăn về kinh tế - xã hội của tỉnh Quảng Nam ảnh hưởng đến giáo dục lý luận chính trị cho đội ngũ cán bộ chủ chốt cấp cơ sở.

Sáu là, các thế lực thù địch, cơ hội chính trị đẩy mạnh chống phá sự nghiệp đổi mới ở nước ta, nhất là trên lĩnh vực tư tưởng, lý luận.

4.1.2. Phương hướng giáo dục lý luận chính trị cho đội ngũ cán bộ chủ chốt cấp cơ sở ở tỉnh Quảng Nam theo tư tưởng Hồ Chí Minh

giáo dục lý luận chính trị cho đội ngũ cán bộ chủ chốt cấp cơ sở theo tư tưởng Hồ Chí Minh cần thực hiện những vấn đề sau:

Một là, giáo dục lý luận chính trị cho đội ngũ cán bộ chủ chốt cấp cơ sở theo tư tưởng Hồ Chí Minh phải đảm bảo tính Đảng, tính khoa học, tính sáng tạo; việc dạy và học lý luận chính trị là học tập tinh thần cách mạng của chủ nghĩa Mác - Lênin; học tập xây dựng lập trường, quan điểm và phương pháp duy vật biện chứng để áp dụng, giải quyết tốt những vấn đề trong thực tiễn cách mạng, tránh giáo điều, máy móc, rập khuôn, xơ cứng.

Hai là, kịp thời cập nhật nội dung kiến thức mới và đổi mới nội dung chương trình giáo dục lý luận chính trị cho đội ngũ cán bộ chủ chốt cấp cơ sở.

Ba là, phát huy vai trò của các tổ chức đoàn thể tham gia vào giáo dục lý luận chính trị cho đội ngũ cán bộ chủ chốt cấp cơ sở.

4.2. GIẢI PHÁP GIÁO DỤC LÝ LUẬN CHÍNH TRỊ CHO ĐỘI NGŨ CÁN BỘ CHỦ CHỐT CẤP CƠ SỞ Ở TỈNH QUẢNG NAM THEO TƯ TƯỞNG HỒ CHÍ MINH

4.2.1. Nâng cao nhận thức, trách nhiệm của chủ thể đối với công tác giáo dục lý luận chính trị cho cán bộ chủ chốt cấp cơ sở

Nhận thức đúng về chức năng, nhiệm vụ, tầm quan trọng và ý nghĩa của giáo dục lý luận chính trị là cơ sở giữ vai trò định hướng, chỉ đạo hoạt động của chủ thể. Do đó, để nâng cao nhận thức, trách nhiệm cho các chủ thể, lực lượng đối với công tác giáo dục lý luận chính trị cho đội ngũ cán bộ chủ chốt cấp cơ sở ở tỉnh Quảng Nam hiện nay theo tư tưởng Hồ Chí Minh cần thực hiện các nội dung, biện pháp chủ yếu sau:

Một là, nâng cao nhận thức toàn diện, sâu sắc về vai trò, tầm quan trọng của lý luận cách mạng và việc học tập nâng cao nhận thức lý luận cho đội ngũ cán bộ chủ chốt cấp cơ sở theo tư tưởng Hồ Chí Minh. Đồng thời, nâng cao nhận thức về trách

nhệm của các chủ thể trực tiếp đảm nhiệm công tác giáo dục lý luận chính trị cho đội ngũ cán bộ chủ chốt cấp cơ sở gắn với chức năng, nhiệm vụ cụ thể.

Hai là, đa dạng hóa các hình thức, biện pháp để nâng cao nhận thức, phát huy trách nhiệm của các chủ thể giáo dục lý luận chính trị cho đội ngũ cán bộ chủ chốt cấp cơ sở. Sử dụng đa dạng các hình thức, phương pháp tuyên truyền, giáo dục để nâng cao nhận thức, trách nhiệm của các chủ thể giáo dục lý luận chính trị cho đội ngũ cán bộ chủ chốt cấp cơ sở. Tổ chức tốt các hoạt động thực tiễn để bồi dưỡng, nâng cao nhận thức, ý thức, thái độ, trách nhiệm của các chủ thể đối với thực hiện công tác giáo dục lý luận chính trị cho cán bộ chủ chốt cấp cơ sở. Đề cao tính tiên phong, gương mẫu của cán bộ đảng viên, nhất là cán bộ lãnh đạo, quản lý các cấp.

4.2.2. Đổi mới nội dung và phương pháp giáo dục, giảng dạy và học tập lý luận chính trị

Nội dung và phương pháp là hai yếu tố quan trọng hàng đầu trực tiếp quyết định đến chất lượng, hiệu quả giáo dục. Do đó, cần tiếp tục đổi mới chương trình, nội dung, phương pháp giáo dục lý luận chính trị cho đội ngũ cán bộ chủ chốt cấp cơ sở trên một số vấn đề chủ yếu sau:

Về đổi mới nội dung, tiếp tục nghiên cứu rà soát lại chương trình, nội dung giáo dục lý luận chính trị theo hướng toàn diện, chuyên sâu, vừa có tính kế thừa, vừa có tính hiện đại đáp ứng thực tiễn công tác của cán bộ chủ chốt cấp cơ sở trong tình hình mới. Đổi mới chương trình đào tạo, bồi dưỡng lý luận chính trị theo hướng tăng phần nội dung, tình hình, nhiệm vụ cụ thể của địa phương, nhất là ở cấp cơ sở; tăng phần nội dung kiến thức, kỹ năng giải quyết những vấn đề thực tế, giảm phần nội dung lý luận chung, chú trọng cụ thể hóa lý luận vào giải quyết những vấn đề thực tiễn gắn với nhu cầu công tác, đặc điểm tâm lý, văn hóa và khả năng của đội ngũ này, từ đó thay đổi nhận thức, bồi dưỡng kỹ năng, phương pháp, tác phong và kinh nghiệm công tác cho cán bộ chủ chốt cấp cơ sở.

Về đổi mới phương pháp giáo dục lý luận chính trị

Đổi mới phương pháp giảng dạy theo hướng “lấy học viên làm trung tâm, giảng viên là động lực”, kết hợp thảo luận với tự nghiên cứu; kết hợp giữa nghe giảng trên lớp với quá trình tự học của học viên. Căn cứ vào mục tiêu đào tạo, bồi dưỡng, đặc điểm, tính chất của từng nội dung dạy học, từng học phần, bài học để giảng viên vận dụng linh hoạt các hình thức, phương pháp giảng dạy cho phù hợp. Phát huy tính độc lập, tích cực của người học, “học đi đôi với hành”, “lý luận gắn liền với thực tiễn”. Chú trọng nêu gương của cán bộ, giảng viên trong giáo dục lý luận chính trị cho cán bộ chủ chốt cấp cơ sở.

Đổi mới phương pháp học tập lý luận chính trị theo hướng lấy tự học làm cốt, độc lập, chủ động, sáng tạo trong học tập và rèn luyện. Chủ động lựa chọn phương pháp học tập khoa học, phù hợp, tự học, tự nghiên cứu, độc lập trong tiếp nhận, lĩnh hội và chuyên hóa kiến thức, kỹ năng. Tăng cường rèn luyện đội ngũ cán bộ chủ chốt

cấp cơ sở thông qua các tình huống sư phạm, các tình huống thực tiễn; Đổi mới hình thức nghiên cứu thực tế.

4.2.3. Đổi mới công tác tổ chức quản lý giáo dục lý luận chính trị cho đội ngũ cán bộ chủ chốt cấp cơ sở

Tổ chức giáo dục lý luận chính trị cho cán bộ chủ chốt cấp cơ sở theo một quy trình quản lý thống nhất, tránh tình trạng quản lý thiếu chặt chẽ, lỏng lẻo, dẫn đến sai lệch, chông chéo, thiếu hiệu quả, trong đó, tập trung thực hiện các nội dung, biện pháp sau: *Một là*, xây dựng và triển khai thực hiện kế hoạch giáo dục lý luận chính trị cho đội ngũ cán bộ chủ chốt cấp cơ sở; *Hai là*, tổ chức thực hiện chương trình giáo dục lý luận chính trị cho đội ngũ cán bộ chủ chốt cấp cơ sở chặt chẽ, linh hoạt, hiệu quả; *Ba là*, xây dựng đội ngũ giảng viên lý luận chính trị đáp ứng yêu cầu giáo dục lý luận chính trị cho cán bộ chủ chốt cấp cơ sở; *Bốn là*, bảo đảm tài liệu, vật chất, phương tiện dạy học; *Năm là*, xây dựng môi trường giáo dục lý luận chính trị dân chủ, đoàn kết, lành mạnh.

4.2.4. Đổi mới công tác kiểm tra, đánh giá chất lượng giáo dục lý luận chính trị cho cán bộ chủ chốt cấp cơ sở

Kiểm tra, đánh giá kết quả giáo dục lý luận chính trị cho đội ngũ cán bộ chủ chốt cấp cơ sở cần toàn diện, trong đó tập trung đánh giá kết quả học tập của người học để thu thông tin ngược về chất lượng, phương pháp quản lý, đào tạo; làm rõ mức độ đạt được và chưa đạt được so với mục tiêu đào tạo về kiến thức, kỹ năng và thái độ của người học, từ đó xác định kết quả đạt được, phát hiện những tồn tại, hạn chế trong quá trình giáo dục lý luận chính trị cho đội ngũ cán bộ chủ chốt cấp cơ sở, làm rõ nguyên nhân và trách nhiệm, kịp thời điều chỉnh để nâng cao chất lượng giáo dục. Do đó cần: Kết hợp đánh giá của người dạy với tự đánh giá của người học. Tăng cường công tác thanh tra, khảo thí, đổi mới cách đánh giá kết quả học tập và rèn luyện của đội ngũ cán bộ chủ chốt cấp cơ sở, hoàn thiện công tác quản lý đào tạo, bảo đảm chất lượng đào tạo, bồi dưỡng. Đổi mới phương pháp đánh giá chất lượng giáo dục lý luận chính trị, bảo đảm khách quan, chính xác, đồng bộ cả nội dung và hình thức, cả kiến thức và kỹ năng của người học theo mục tiêu dạy học. Tăng cường thi vấn đáp, thi trắc nghiệm để đánh giá toàn diện, thực chất kết quả học tập, tránh gian lận trong thi cử. Đồng thời, nâng cao chất lượng viết tiểu luận cuối khóa của học viên.

4.2.5. Thường xuyên tổng kết, rút kinh nghiệm, biểu dương, khen thưởng trong giáo dục lý luận chính trị cho cán bộ chủ chốt cấp cơ sở

Tổ chức tổng kết, rút kinh nghiệm là giải pháp quan trọng nhằm đánh giá những kết quả và hạn chế của công tác giáo dục lý luận chính trị cho đội ngũ cán bộ chủ chốt cấp cơ sở, kịp thời phát hiện những vấn đề nảy sinh, những vấn đề mới, kịp thời nhân rộng những tập thể, cá nhân tiêu biểu, những cách làm hay, hiệu quả cao. Do đó, cần tập trung thực hiện các nội dung, biện pháp chủ yếu sau: Tiến hành sơ kết,

tổng kết, rút kinh nghiệm nghiêm túc hoạt động giáo dục lý luận chính trị cho đội ngũ cán bộ chủ chốt cấp cơ sở; Biểu dương, khen thưởng kịp thời và nhân rộng những tập thể, cá nhân tiêu biểu trong giáo dục lý luận chính trị cho cán bộ chủ chốt cấp cơ sở; Chú trọng hoạt động nghiên cứu khoa học, nghiên cứu thực tế nhằm tổng kết thực tiễn, bổ sung cho các nội dung trong chương trình giáo dục lý luận chính trị.

Tiểu kết chương 4

Giáo dục lý luận chính trị cho đội ngũ cán bộ chủ chốt cấp cơ sở ở tỉnh Quảng Nam theo tư tưởng Hồ Chí Minh đã và sẽ tiếp tục diễn ra trong bối cảnh toàn cầu hóa, hội nhập quốc tế ngày càng sâu rộng; cùng với những biến cố “phức tạp, khó lường” ở trong nước và trên thế giới, sự phát triển mạnh mẽ của cuộc cách mạng khoa học - công nghệ tác động mạnh mẽ đến công cuộc đổi mới toàn diện đất nước. Trong đó, giáo dục lý luận chính trị cho đội ngũ cán bộ, đảng viên (nói chung); giáo dục lý luận chính trị cho đội ngũ cán bộ chủ chốt cấp cơ sở ở tỉnh Quảng Nam (nói riêng), đang đặt ra nhiều vấn đề, cần phải nghiên cứu, giải quyết: từ mục tiêu, yêu cầu đào tạo; trình độ, phẩm chất, năng lực của đội ngũ giảng viên; vấn đề tổ chức, quản lý của cơ sở đào tạo và điều kiện đảm bảo cho giáo dục lý luận chính trị... Ngoài ra, sự chống phá của các thế lực thù địch, cơ hội chính trị trên lĩnh vực tư tưởng, lý luận... đang là những thách thức to lớn đối với công tác giáo dục lý luận chính trị hiện nay. Đây là những nhân tố vừa hiển hiện, vừa có tính dự báo tác động tới quá trình giáo dục lý luận chính trị cho đội ngũ cán bộ chủ chốt cấp cơ sở ở tỉnh Quảng Nam hiện nay theo tư tưởng Hồ Chí Minh.

Để hoàn thành nhiệm vụ: “đào tạo, huấn luyện cán bộ là công việc gốc của Đảng”, trước những yêu cầu mới của công tác giáo dục lý luận chính trị, vận dụng sáng tạo tư tưởng Hồ Chí Minh về cán bộ và công tác cán bộ (trong đó có giáo dục lý luận chính trị cho cán bộ), đảm bảo đúng định hướng của Đảng, phải gắn đổi mới nội dung với đổi mới hình thức, phương pháp giáo dục phù hợp với nhiệm vụ và đặc điểm của đội ngũ cán bộ chủ chốt cấp cơ sở; phải phát huy sức mạnh tổng hợp của các lực lượng tham gia vào giáo dục lý luận chính trị cho đội ngũ cán bộ chủ chốt cấp cơ sở; phải tiến hành đồng bộ cả chương trình, nội dung, phương pháp và điều kiện, môi trường bảo đảm cho hoạt động giáo dục lý luận chính trị theo tư tưởng Hồ Chí Minh. Để nâng cao chất lượng giáo dục lý luận chính trị cho đội ngũ cán bộ chủ chốt cấp cơ sở ở tỉnh Quảng Nam theo tư tưởng Hồ Chí Minh đòi hỏi cần thực hiện đồng bộ các giải pháp cả về nhận thức, trách nhiệm đến tổ chức thực hiện với sự nỗ lực của các cấp, các ngành nhất là sự nỗ lực của đội ngũ giảng viên và chính bản thân cán bộ chủ chốt cấp cơ sở.

KẾT LUẬN

Kế thừa và vận dụng sáng tạo quan điểm của chủ nghĩa Mác - Lênin, Hồ Chí Minh đã đưa ra một hệ thống các quan điểm chỉ đạo về giáo dục lý luận chính trị cho cán bộ, đảng viên, nhằm giáo dục, bồi dưỡng kiến thức lý luận, nâng cao trình độ, năng lực nhận thức chính trị, kỹ năng vận dụng lý luận vào thực tiễn cho đội ngũ cán bộ, để thực hiện thắng lợi sự nghiệp cách mạng. Tư tưởng của Người là tài sản tinh thần có giá trị to lớn, định hướng hoạt động giáo dục lý luận chính trị cho cán bộ, đảng viên qua các thời kỳ cách mạng, góp phần tạo nên sự thống nhất về ý chí và hành động, phát huy sức mạnh to lớn trong sự nghiệp đấu tranh giải phóng dân tộc, thống nhất Tổ quốc trước đây cũng như sự nghiệp xây dựng và bảo vệ Tổ quốc hiện nay. Đặc biệt, vận dụng tư tưởng Hồ Chí Minh vào giáo dục lý luận chính trị cho đội ngũ cán bộ chủ chốt cấp cơ sở hiện nay không chỉ có ý nghĩa quan trọng đối với quá trình hoàn thiện phẩm chất, nhân cách của đội ngũ cán bộ chủ chốt cấp cơ sở mà còn trực tiếp góp phần xây dựng Đảng, xây dựng hệ thống chính trị vững mạnh ngay từ cơ sở.

Giáo dục lý luận chính trị cho đội ngũ cán bộ chủ chốt cấp cơ sở ở tỉnh Quảng Nam được xác định là một trong những nhiệm vụ đặc biệt quan trọng trong xây dựng đội ngũ cán bộ, xây dựng hệ thống chính trị ở cơ sở. Đây thực chất là nhận thức và vận dụng sáng tạo quan điểm của Hồ Chí Minh về giáo dục lý luận chính trị trong thực tiễn giáo dục lý luận chính trị cho đội ngũ cán bộ chủ chốt cấp cơ sở nhằm trang bị tri thức lý luận chính trị, phát triển thế giới quan, phương pháp luận, bản lĩnh chính trị, đạo đức, lối sống và phương pháp hành động khoa học cho cán bộ, đảng viên, đáp ứng yêu cầu, nhiệm vụ của cách mạng. Qua đó trực tiếp quyết định quá trình bồi dưỡng, hoàn thiện phẩm chất nhân cách của người cán bộ chủ chốt cấp cơ sở, nâng cao chất lượng, hiệu quả thực hiện nhiệm vụ được giao của đội ngũ này, góp phần xây dựng hệ thống chính trị cơ sở trong sạch vững mạnh, hoạt động có chất lượng và hiệu quả cao.

Vận dụng tư tưởng Hồ Chí Minh vào thực tiễn giáo dục lý luận chính trị cho đội ngũ cán bộ chủ chốt cấp cơ sở ở tỉnh Quảng Nam đã đạt được nhiều kết quả quan trọng. Phần lớn các chủ thể giáo dục lý luận chính trị đã nhận thức đúng đắn, toàn diện về công tác giáo dục lý luận chính trị; phát huy vai trò trách nhiệm cao trong tổ chức giáo dục lý luận chính trị cho đội ngũ cán bộ chủ chốt cấp cơ sở. Nội dung, chương trình đào tạo, bồi dưỡng lý luận chính trị cho đội ngũ cán bộ chủ chốt cấp cơ sở ngày càng được hoàn thiện; hình thức, phương pháp giáo dục lý luận chính trị đã có nhiều đổi mới; điều kiện, môi trường giáo dục đã được cải thiện rõ rệt. Nhờ đó, kết quả, chất lượng giáo dục lý luận chính trị cho đội ngũ cán bộ chủ chốt cấp cơ sở đã có chuyển biến tiến bộ, phẩm chất, năng lực của đa số cán bộ chủ chốt cấp cơ sở từng bước được nâng lên, đáp ứng được nhiệm vụ được giao. Tuy nhiên, công

tác giáo dục lý luận chính trị cho đội ngũ cán bộ chủ chốt cấp cơ sở ở tỉnh Quảng Nam còn có những hạn chế nhất định. Một số chủ thể giáo dục lý luận chính trị có nhận thức chưa đầy đủ, sâu sắc, chưa phát huy cao vai trò trách nhiệm trong tổ chức giáo dục lý luận chính trị cho đội ngũ cán bộ chủ chốt cấp cơ sở. Đổi mới nội dung, chương trình, hình thức, phương pháp đào tạo, bồi dưỡng lý luận chính trị còn chậm, chưa đáp ứng tốt mục tiêu, yêu cầu đã xác định. Những kết quả, hạn chế trên do nhiều nguyên nhân, cả khách quan và chủ quan, trong đó nguyên nhân chủ quan giữ vai trò quyết định.

Trong thời gian tới, tình hình quốc tế, trong nước và địa phương tiếp tục có những biến đổi nhanh chóng, phức tạp. Nhiệm vụ phát triển kinh tế - xã hội ở cấp cơ sở tiếp tục đặt ra nhiều vấn đề mới, phức tạp, đòi hỏi đội ngũ cán bộ chủ chốt cấp cơ sở phải không ngừng nâng cao phẩm chất, năng lực đáp ứng yêu cầu nhiệm vụ được giao. Điều đó đặt ra yêu cầu cao đối với công tác đào tạo, bồi dưỡng đội ngũ cán bộ chủ chốt cấp cơ sở nói chung, công tác giáo dục lý luận chính trị nói riêng. Do đó, cần tiếp tục quán triệt và vận dụng sáng tạo tư tưởng Hồ Chí Minh trong công tác giáo dục lý luận chính trị cho đội ngũ cán bộ chủ chốt cấp cơ sở ở tỉnh Quảng Nam. Để thực hiện được điều đó, phải quán triệt và thực hiện nghiêm túc định hướng của Đảng, cấp ủy địa phương đối với công tác giáo dục lý luận chính trị; gắn đổi mới nội dung với đổi mới hình thức, phương pháp giáo dục phù hợp với nhiệm vụ và đặc điểm của đội ngũ cán bộ chủ chốt cấp cơ sở; phải phát huy sức mạnh tổng hợp của các lực lượng tham gia vào giáo dục lý luận chính trị cho đội ngũ cán bộ chủ chốt cấp cơ sở.

Cần thực hiện đồng bộ các giải pháp trước hết là nâng cao nhận thức, trách nhiệm của chủ thể đối với công tác giáo dục lý luận chính trị cho cán bộ chủ chốt cấp cơ sở; đổi mới nội dung và phương pháp, tuyên truyền, giáo dục, giảng dạy và học tập lý luận chính trị; đổi mới tổ chức giáo dục lý luận chính trị cho cán bộ chủ chốt cấp cơ sở; đổi mới công tác kiểm tra, đánh giá chất lượng giáo dục lý luận chính trị cho cán bộ chủ chốt cấp cơ sở; đẩy mạnh tổng kết, rút kinh nghiệm, biểu dương, khen thưởng trong giáo dục lý luận chính trị cho cán bộ chủ chốt cấp cơ sở. Các giải pháp này là một chỉnh thể thống nhất, có mối quan hệ chặt chẽ với nhau, do đó cần thực hiện đồng thời các giải pháp, tránh tuyệt đối hóa hoặc xem nhẹ giải pháp nào. Có thể khẳng định, làm tốt công tác giáo dục lý luận chính trị cho đội ngũ cán bộ (nói chung), đội ngũ cán bộ chủ chốt cấp cơ sở (nói riêng), chính là tạo tiền đề, cơ sở thuận lợi để Quảng Nam từng bước phát triển, trở thành trung tâm kinh tế - văn hóa của miền Trung.

DANH MỤC CÁC CÔNG TRÌNH ĐÃ CÔNG BỐ CỦA TÁC GIẢ LIÊN QUAN ĐẾN LUẬN ÁN

1. Trần Ngọc Nhiều (2017), “Vận dụng tư tưởng Hồ Chí Minh về hiệu và đánh giá đúng cán bộ trong giai đoạn hiện nay”, *Tạp chí Sinh hoạt lý luận*, Học viện chính trị Khu vực III (ISSN), Số 4(145), tr.28.
2. Trần Ngọc Nhiều (2018) “Xây dựng lối sống mới ở Việt Nam hiện nay theo tư tưởng Hồ Chí Minh”, *Tạp chí của Trung ương Hội khuyến học Việt Nam* (ISSN) (Dạy và học ngày nay), Số 4, tr.29.
3. Trần Ngọc Nhiều (2018), “Xây dựng phong cách công tác của người đứng đầu theo quan điểm của Hồ Chí Minh trong tác phẩm Đạo đức cách mạng”, *Tạp chí Lý luận chính trị* - Học viện Chính trị quốc gia Hồ Chí Minh (ISSN), Số 7, tr.75.
4. Trần Ngọc Nhiều (2019) “Phong cách lãnh đạo, quản lý của Hồ Chí Minh - Giá trị Lý luận và thực tiễn”, *Tạp chí của Trung ương Hội khuyến học Việt Nam* (ISSN) (Dạy và học ngày nay), số 12, tr.15.
5. Trần Ngọc Nhiều (2020), “Vận dụng quan điểm Hồ Chí Minh về vai trò của lý luận và giáo dục lý luận vào thực tiễn trường chính trị tỉnh Quảng Nam hiện nay”, *Tạp chí Nghiên cứu Hồ Chí Minh*, số 6, tr.41.
6. Trần Ngọc Nhiều (2022), “Đẩy mạnh học tập và làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh - nhiệm vụ quan trọng trong công tác bảo vệ nền tảng tư tưởng của Đảng”, *Tạp chí Nghiên cứu Hồ Chí Minh*, số 53 (9-10), tr.34.
7. Trần Ngọc Nhiều (2022), “Công tác giáo dục lý luận chính trị ở Đảng bộ tỉnh Quảng Nam”, *Tạp chí Lý luận chính trị* - Học viện chính trị quốc gia Hồ Chí Minh, Số 535, tr.80. Nguồn:<http://lyluanchinhtri.vn-cong-tac-giao-duc-ly-luan-chinh-tri-o-dang-bo-tinh-quang-nam-.html>.
8. Trần Ngọc Nhiều (2023) “Giáo dục lý luận chính trị cho cán bộ chủ chốt cấp cơ sở ở tỉnh Quảng Nam theo tư tưởng Hồ Chí Minh”, *Tạp chí Nghiên cứu Hồ Chí Minh*, số 58, tr.46.
9. Trần Ngọc Nhiều (2023) “Tư tưởng Hồ Chí Minh về giáo dục lý luận chính trị và sự vận dụng vào nâng cao chất lượng giáo dục lý luận chính trị ở Trường Chính trị tỉnh Quảng Nam”, *Tạp chí lý luận chính trị*, Học viện Chính trị quốc gia Hồ Chí Minh, ngày 26/11. Nguồn:<http://lyluanchinhtri.vn/tu-tuong-ho-chi-minh-ve-giao-duc-ly-luan-chinh-tri-va-su-van-dung-va-o-nang-cao-chat-luong-giao-duc-ly-luan-chinh-tri-o-truong-chinh-tri-tinh-quang-nam.html>.